

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/402-

16.12.2019

Statkraft Energi AS - Avslag på søknad om bygging av Vigdøla kraftverk i Luster kommune

1. Bakgrunn

Statkraft Energi AS (Statkraft) søkte 12.4.2011 om tillatelse etter vannressursloven og energiloven til bygging og drift av Vigdøla kraftverk, med 16 MW installert effekt og en anslått årsproduksjon på 48,9 GWh. Vigdøla kraftverk planlegges knyttet direkte til eksisterende transformator i fjell tilhørende Jostedal kraftverk, og kraften går direkte inn på sentralnettet på 300 kV. NVE avga positiv innstilling til departementet 18.12.2013, med anbefaling om økt minstevannføring av hensyn til landskap og fisk som vil medføre en anslått årlig energiproduksjon på 46,9 GWh.

Statkraft søkte 14.1.2015 om planendring av kraftverket. De søkte om å redusere installert effekt til 8,5 MW, som gir en anslått årlig energiproduksjon på 34,8 GWh. Statkraft mener at mindre installasjon i Vigdøla imøtekommer ønsker om større restvannføring nedstrøms inntaket, samtidig som økonomien i prosjektet bedres grunnet endrede skatteforhold.

NVE anbefalte i innstilling 18.5.2017 at Statkraft ikke får tillatelse til redusert installert effekt som omsøkt. NVE viste til at planendringen har en dårligere ressursutnyttelse enn den opprinnelige søknaden. NVE opprettholdt anbefaling om at opprinnelig søknad kan få konsesjon.

Statkraft har i brev 1.2.2018 bekreftet at de ønsker å opprettholde søknaden om begge alternativer, men viser til at deres primære alternativ er 8,5 MW - begrunnet i lønnsomhet, tilgjengelig nettkapasitet og reduserte miljøvirkninger.

2. Høring

Departementet sendte NVEs første innstilling på høring i 2014 til kommune og fylkeskommune.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Katrin Lervik
22 24 63 60

Luster kommune uttalte seg til departementet 3. juli 2014. De viser til at grunneierne i Vigdalen er imot prosjektet. Luster mener det ved en eventuell konsesjon må stilles strenge konsesjonskrav der kommunen får tydelige vederlag for å avstå ytterligere naturressurser til storsamfunnet. Kommunen listet opp en rekke kompensierende tiltak som er ønskelige dersom det blir gitt konsesjon, bl.a. oppgradering av vei, bruk av tunnelmasser til allmenne formål, kabling av kraftledninger, samt næringsfond som kompensasjon for at økt konsesjonskraft vil gå til fylkeskommunen, siden kommunen ikke får ta ut mer.

Aksjonsnemnda Vigdøla i Jostedalen uttalte seg i brev av 13. mai 2014. De peker på at det er stor lokal motstand mot prosjektet. De viser til at konsekvensene for ørreten i Jostedøla er tatt for lett på, og mener at temperaturendringen er uforsvarlig. De peker også på Vigdalen er en svært viktig innfallsport til Breheimen nasjonalpark, og mener utbyggingen vil ha stor betydning for den totale opplevelsen av området.

Grunneier Karin Bakke skriver i brev av 15. mai 2014 at hun ønsker at departementet sier nei til konsesjonssøknaden. Hun viser til at det er en kontroversiell utbygging uten lokal støtte. Hun mener konsekvensutredningen er svært mangelfull, og peker på bl.a. at tema som elvas gjerdeeffekt, samt virkningene for landskap ikke er grundig nok vurdert. Hun viser til andre fagrapporter har karakterisert landskapsverdiene i Vigdøla som "svært store", i motsetning til konsekvensutredningens vurdering. Hun viser også til at minstevannføringsforslagene er basert på restvannføringen fra en allerede utbygd elv, og ikke av opprinnelig vannføring. Videre viser Bakke til at Vigdalen er innfallsport til nasjonalparken, og at øvre deler av Vigdalen er utpekt til landskapsvernområde. Hun mener det er viktig å ta vare på naturverdiene i dalen.

Luster jakt- og fiskelag skriver 26. mai 2014 til betydningen av Jostedøla som fiskeelv. De mener verdien av elva vil bli svekket med en utbygging.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane sendte 27.6.2014 en tilleggsuttalelse der de utdyper bekymringen for at temperaturendringen vil ha påvirkning på Jostedøla som fiskeelv. Fylkesmannen mener videre NVEs forslag til minstevannføring er for lavt til å få akseptabel avbøtende effekt på landskap og friluftsliv.

NVEs innstilling til planendringen av 18.5.2017 er ikke sendt på egen høring, da NVE foretok en egen høring av planendringen. Departementet anser dette som tilstrekkelig.

3. Departementets vurdering

Saksbehandlingen

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdrags- og energilovgivningen, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Skader og ulemper for både allmenne og private interesser skal hensyntas.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter vassdrags- og energilovgivningen. Det innebærer at miljøkonsekvensene ved utbygging av Vigdøla kraftverk må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakenes bidrag i form av økt fornybar energi avveies mot blant annet forringelsen eller tapet i naturmangfoldet.

Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 8 og prinsippene i samme lov §§ 9-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdrags- og energilovgivningen. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen.

I tråd med naturmangfoldloven § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget, bygger departementets vurdering og tilråding på følgende:

- Statkraft Energi AS' søknad av 28.03.11 med tilhørende konsekvensutredninger (KU)
- NVEs innstilling av 18.12.13.
- Høringsuttalelser fra Luster kommune, grunneiere, vernegruppe mv.
- Befaring 20.05.14
- Planendringsøknad av 14.01.15
- NVEs innstilling om planendringen av 18.05.17
- Brev fra Statkraft av 01.02.18
- Registreringer i Naturbase.
- Artsdatabanken.

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer til at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som kreves om landskapet, utbredelse av naturtyper, den økologiske tilstanden i området og arters bestandssituasjon. Også virkningene av utbyggingen er beskrevet på tilstrekkelig vis.

Beskrivelse av tiltaket

Opprinnelig prosjekt (alternativ 1) er omsøkt med en Peltonturbin med 16 MW effekt som gir en anslått årlig energiproduksjon på 48,9 GWh, med Statkrafts omsøkte vilkår. Største slukeevne er 3,2 m³/s og minste slukeevne er på 0,2 m³/s. Det ble søkt om slipp av minstevannføring på hhv. 1 m³/s sommer, 0,3 m³/s vår og høst, samt 0,06 m³/s vinter. Ved flom vil overskytende vann gå som overløp i elva. NVE innstilte på samme minstevannføring sommer og vinter, men foreslo økt slipp på 0,54 m³/s vår og høst. Med NVEs vilkår ville anslått årlig energiproduksjon være 46,9 GWh.

Justert prosjekt etter planendring (alternativ 2) har en Peltonturbin med 8,5 MW effekt, som gir en anslått årlig energiproduksjon på 34,8 GWh, med samme minstevannføring som omsøkt. Forskjellen på opprinnelig prosjekt er redusert produksjon i sommerhalvåret. Største slukeevne er 1,7 m³/s og minste slukeevne 0,1 m³/s. Mindre slukeevne medfører at det oftere vil være overløp i elva.

For begge alternativer vil det være inntak i Skitnamyrtjønni på kote 605 med utløp i sjø. Fra inntaket skal det sprenges en 1,4 km lang tunnel til kraftstasjonen som etableres i fjell rett nedstrøms Jostedal kraftverk. Utløpet fra Vigdøla kraftverk føres inn på eksisterende avløpstunnel fra Jostedal kraftverk, som har utløp i fjorden ved Gaupne. Eksisterende veg opp Vigdalen vil benyttes. Det er i tillegg søkt om å bygge 150 m adkomstveg til inntaksstedet.

Alternativ 1 vil medføre behov for å lagre ca. 55 000 m³ med steinmasser med deponering ved Ormbergstølen i Jostedalen. Deponiet er i opprinnelig søknad foreslått tilsådd og brukt som jordbruksareal. For alternativ 2 er tunneltverrsnittet noe mindre, så lagringsbehovet er redusert.

Samfunnsmessige virkninger

Utbyggingen vil gi en økt produksjon på hhv. 45,4 eller 35 GWh for alternativ 1 og 2. For begge alternativer er vinterproduksjonen om lag 10 GWh. Begge alternativer har negativ nåverdi når NVEs basis kraftprisbane legges til grunn for beregningen. Alternativ 1 kommer bedre ut enn alternativ 2 ved at nåverdien er mindre negativ. Utbyggingen vil kunne utnytte eksisterende infrastruktur i Jostedal kraftverk i form av elektriske anlegg som transformatorstasjon. Nåverdien av prosjektet inngår i den videre vurderingen av prosjektets samlede fordeler og ulemper. Tiltaket vil også ha virkninger på natur, miljø og areal. Prosjekter med negativ nåverdi kan i liten grad bære negative virkninger i form av miljøulemper.

Departementet skal som del av konsesjonsbehandlingen vurdere ressursutnyttelsen, herunder hvordan de omsøkte alternativene utnytter vassdragets fall og vannressurser til kraftproduksjon, samt hvordan miljøvirkningene av alternativene er. NVE har anbefalt at det gis konsesjon til alternativ 1, men ikke til alternativ 2. NVE viser til at planendringen har en dårligere ressursutnyttelse enn den opprinnelige søknaden.

Alternativ 1 har større slukeevne, tilsvarende 1,9 ganger middelvannføring sammenlignet med 1 ganger middelvannføring for alternativ 2. Alternativ 1 utnytter dermed en større andel av vannkraftressursene i Vigdøla til kraftproduksjon enn alternativ 2. Samtidig har alternativ 2 lavere kostnader og mindre negativ nåverdi enn alternativ 1. Alternativ 2 vil gi også mer overløp og mindre ulemper for miljø. Etter en samlet vurdering finner departementet i likhet med NVE at alternativ 2 har en dårligere ressursutnyttelse enn alternativ 1.

Hydrologi

Nedbørfeltet oppstrøms inntaket til Vigdøla er 52,5 km². Av dette er 19,3 km² allerede overført til Jostedal kraftverk. Utbyggingen vil medføre at vannføringen rett nedstrøms inntaket vil reduseres i gjennomsnitt til 44 prosent av dagens vannføring for alternativ 1 og 60 prosent for alternativ 2. Restfeltet nedenfor inntaket vil gi en avrenning på i gjennomsnitt 0,25 m³/s. I hovedelva Jostedøla forventes tiltaket å medføre en reduksjon i vannføringen på 3-4 prosent.

Søker har foreslått en minstevannføring på 0,06 m³/s på vinter, 0,30 m³/s vår og høst og 1 m³/s i perioden 1. juli – 15. august. NVE har i innstillingen foreslått en økt minstevannføring på 540 l/s i perioden 1. mai - 30. juni og 16. august - 30. september, tilsvarende 5-percentil sommer for vassdraget, etter Jostedalsutbyggingen. NVEs forslag er bl.a. basert på fotodokumentasjon som viser hvordan Håvardfossen fremstår ved ulike vannføringer, og hva som vil gi en godt synlig foss.

Landskap

Vigdalen er en ca. 12 kilometer lang sidedal til Jostedalen. Øvre del av Vigdalen er åpen og vid, og lett tilgjengelig der elva brer seg ut. Området har vært brukt til stølsdrift og er fortsatt beitepåvirket. Den øvre delen, fra kote 700, inngår i Vigdalen Landskapsvernområde som ble opprettet i 2009. Den nedre delen av Vigdalen nedenfor Vårstølen er i hovedsak ei jordbruksbygd omgitt av bratte, skogkledte lier og bare fjellsider. I den nedre delen går elva Vigdøla dels skjult i skog og dypt terreng, men er i enkelte partier synlig i stryk og bredere partier. Håvardfossen er godt synlig ved avkjørselen fra Jostedalen opp til Vigdalen, og er et viktig landskapselement.

Vigdalen er generelt lite påvirket av tekniske inngrep, bortsett fra jordbruk og en tipp etter forrige utbygging. Verdien av landskapet i Jostedalen nedstrøms samløpet med Vigdøla er vurdert som til middels til stor i KU. Verdsettingen er knyttet til at landskapet allerede er påvirket av reguleringsinngrep. Gjennom høringen er det kommet frem informasjon om at landskapet i Vigdalen ifølge andre fagrapporter er ansett å ha svært stor verdi.

Tiltaksområdet for prosjektet stikker seg fra Skitnamyrtjønni nedstrøms Vårstølen og ned til samløpet med Jostedøla, videre langs Jostedøla fra samløpet og ut til Gaupnefjorden, da kraftverket vil ha utløp direkte i Gaupnefjorden. Tiltaket berører ikke de øvre delene av Vigdalen, som anses å ha størst landskapsmessig verdi. De øvre delene av nedbørfeltet ble fraført vann i forbindelse med utbyggingen av Jostedalen kraftverk. Tiltakets negative konsekvenser for landskap er i all hovedsak knyttet til redusert vannføring i de nedre delene av Vigdøla. Vigdøla går her dels skjult i skog og dypt terreng. Vannføringsreduksjonen vil være mest synlig i Håvardfossen, og på åpne partier ved Syneshaug. Vannvei og kraftstasjon vil ligge i fjell. I all hovedsak vil eksisterende veger benyttes. Ut over den reduserte vannføringen er det kun inntaksmagasinet med adkomstveg, terskel og lukehus som vil være synlig i et begrenset område av Vigdalen. Inngrepet vurderes dermed å være relativt begrenset. De samlede konsekvensene av tiltaket for landskapet er vurdert til å være liten negativ i KU.

Mange av høringspartene mener imidlertid at de negative konsekvensene for landskapet i bygda vil være større da elva er et sentralt landskapselement, og at fraføringen av vann vil medføre at landskapskvalitetene svekkes betydelig.

Departementet mener de negative landskapsmessige konsekvensene først og fremst er knyttet til redusert vannføring i elva. I Håvardfossen vil redusert vannføring medføre at fossen vil være mindre fremtredende. Konsekvensene ved alternativ 2 vil være mindre enn

ved alternativ 1, da det oftere vil være overløp ved flommer når vannføringen er over kraftverkets slukeevne. Vassdraget er dominert av høy vår- og sommervannføring, som tilsier at det spesielt på forsommeren vil kunne gå mye vann forbi inntaket.

Forslaget om minstevannføring er i stor grad basert på landskapshensyn, for å kunne opprettholde fossen som landskapselement. Fylkesmannen har foreslått å øke minstevannføringen vesentlig av hensyn til landskap og friluftsliv, samt for å bedre forholdene for fisk i Jostedøla.

Departementet har tillagt konsekvensene for landskap noe vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

Friluftsliv og reiseliv

Vigdalen brukes til friluftsmål sommer og vinter. Vigdalen er en av de viktigste mest brukte friluftsområdene for kortere turer i kommunen. Det er først og fremst de øvre delene av dalen, oppstrøms inntaket, som har betydning for tradisjonelt friluftsliv og reiseliv. Vigdalen er utgangspunkt for turer til turhytter i fjellheimen og brukes også til klasseseturer og av lokale lag.

Det er mindre aktivt friluftsliv innenfor tiltaksområdet, nedenfor kote 700. Den nedre delen av Vigdalen er imidlertid viktig som innfallsport til de høyereliggende delene av Vigdalen. Det er to tilrettelagte turstier i influensområdet. Dette er den gamle ferdselsveien fra Ormbergstølen til Skaret, og grusveien fra Syneshaug til Vårstølen, hvorfra det går sti videre innover dalføret. Tiltaket vil ikke påvirke disse turstiene direkte, men den reduserte vannføringen i elva vil være synlig fra enkelte partier langs turstiene.

Samlet sett har tiltaket etter konsekvensutredningen liten negativ konsekvens for friluftsliv og reiseliv i Vigdalen. De negative virkningene for alle typer friluftaktiviteter vil være størst i anleggsperioden. NVE mener at den ventede vannføringsreduksjonen i Jostedøla ikke har noen vesentlig innvirkning på friluftsliv eller reiseliv i Jostedalen.

Høringspartene, både grunneiere og turlag er uenige i konsekvensvurderingen når det gjelder friluftsliv og reiseliv. De frykter at utbyggingen av Vigdøla vil svekke kvaliteten på muligheten for å utøve friluftsliv og reiseliv i dalen og peker på at fraføringen av vann henger tett sammen med reduksjonen av landskapsverdien.

Departementet merker seg at Vigdalen har viktige kvaliteter og er mye brukt til friluftsliv. Vigdalen har også et potensial for økt reiseliv. Selv om konsekvensene av utbyggingen i hovedsak er knyttet til redusert vannføring i nedre del av dalen, mener departementet at temaet friluftsliv og reiseliv bør tillegges noe vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

Naturmiljø

Fugl og pattedyr

I følge konsekvensutredningen antas fossekall å hekke i Vigdøla, og redusert vannføring kan få negative konsekvenser for fossekall. Fylkesmannen er bekymret for at hekkeplasser vil bli

borte som følge av utbyggingen. NVE mener den foreslåtte minstevannføringen trolig vil være tilstrekkelig for at fossefall kan benytte vassdraget til hekking. NVE peker også på at miljømyndighetene med hjemmel i standardvilkårene kan pålegge utbygger å sette opp hekkedammer for fossefallet, og viser til at hekkedammer har hatt god effekt andre steder.

I tiltaksområdet er det en leikplass for orrfugl på sørsiden av elva, kun noen få hundre meter fra planlagt inntak, som kan bli forstyrret i anleggsfasen

Det er høy tetthet av hjort i Vigdalen, i hovedsak på sommeren. Det kan forventes at hjorten kommer til å bli forstyrret i anleggsfasen og at den vil unngå tiltaksområdet midlertidig. I driftsperioden forventes ikke tiltaket å ha vesentlige konsekvenser for hjort og annet vilt.

Departementet vurderer at konsekvensene for fugl og pattedyr bør tillegges liten vekt i konsesjonsvurderingen.

Flora

Rett nedstrøms planlagt inntak ble det funnet en noe gjengroingspreget høgstaudeeng med sigevannspåvirkning. Høgstaudeengen vil ikke påvirkes i stor grad, men bør ifølge utredningene tas hensyn til i anleggsfase. Elva har ikke bekkekløfter, og det er ikke funnet områder med fossesprøytvegetasjon. Det er kun registrert vanlige mose- og lavarter og ingen rødlistede plantearter i eller langs elva. Konsekvensene for flora er tillagt liten vekt i konsesjonsvurderingen.

Fisk

Fiskeundersøkelser er gjennomført i tiltaksområdet. Vigdøla har ifølge konsekvensutredningen meget høy tetthet av ørret. De høye tetthetene skyldes svært gode gyteforhold i det meste av vassdraget. Fisken er forholdsvis mager, og særlig større fisk hadde ifølge fagutredningen dårlig kondisjon. Det antas i konsekvensutredningen at ørreten i Vigdøla trolig er lite attraktiv og interessant som sports- og/eller matfisk. Det er ikke gjort funn av sjeldne eller rødlistede arter i bunndyrprøver i Vigdøla.

Vigdøla renner ut i Jostedøla i et svært bratt fall. Håvardfossen utgjør et vandringshinder for fisk, som gjør at fisk fra Jostedøla maksimalt kan nytte de nederste 100 m av Vigdøla. Jostedøla er en svært kald breelv med høy sommervannføring og lav vintervannføring og mye breslam. Jostedalsutbyggingen har ført til reduksjon av temperaturen på sommeren, og det har vært en økning av ungfisktettheter. Ovenfor anadrom strekning har Jostedøla en tynn bestand av resident ørret. Det er noe laks og sjørret i de nedre deler av Jostedøla. Elva er lakse- og sjørretførende opp til Fossagjelet som ligger nedstrøms samløpet mellom Vigdøla og Jostedøla. I følge lakseregisteret er det lite laks i elva og sjørreten dominerer både når det gjelder fangst samt i undersøkelser som er gjennomført.

I dag bidrar Vigdøla med tilførsel av varmere vann inn i Jostedøla, da det er mindre bretilsig i Vigdøla enn Jostedøla. Tiltaket er vurdert å medføre en vannreduksjon på 3-4 % i Jostedølas tilsig. Tiltaket vil medføre at temperaturen i Jostedøla forventes å bli 0,1 grader kaldere i

fiskens vekstsesong, perioden juni til september. Dette vil være mest merkbart i nærområdet av Vigdølas utløp, før vannet fra Vigdøla blir innblandet i Jostedøla. Konsekvensen av tiltaket for fisk i Jostedøla er i konsekvensutredningen vurdert til å være ubetydelig til liten negativ.

NVE mener reduksjonen av vannføring på 3-4 % ikke vil ha betydning for fisk i Jostedøla og finner at konsekvensen samlet sett er ubetydelig til liten negativ for fisk i Jostedøla. NVE mener videre at temperaturen i Jostedøla under normale forhold fortsatt vil ligge godt over 4 grader, og dermed over den kritiske temperaturen for utvikling av ørrettingel. NVE forventer ikke at utbyggingen vil gi vesentlig negativ konsekvens for rekruttering av sjørret.

Flere grunneiere og Luster Jakt og Fiskelag mener konsekvensene for fisk i Jostedøla er større enn konsekvensutredningen tilsier. Fylkesmannen peker på at redusert vanntemperatur kan påvirke oppvandring av fisk forbi Langøykjelet, og at området Alsmo like nedenfor et av de viktigste gyteområdene for sjørret i Jostedøla. Fylkesmannen mener at redusert vanntemperatur i vekstsesongen vil være negativt, selv om endringen isolert sett ikke er så stor. Fylkesmannen peker på at det er endringen i temperatur i oppgangs- og vekstsesongen som er vesentlig. Fylkesmannen mener en høyere minstevannføring og terskler vil redusere den negative påvirkningen noe, og mener NVEs forslag til minstevannføring ikke er tilstrekkelig.

Departementet har tillagt konsekvensene for fisk noe vekt i konsesjonsvurderingen.

Kulturminner

Det er ikke kjent at det er noen automatisk fredede kulturminner i tiltaks- og influensområdet. Ingen av de omtalte og registrerte kulturminnene vil bli direkte berørt av tiltaket. Potensialet for tidligere ikke registrerte, automatisk fredede kulturminner i berørte områder vurderes også som svært begrenset. Fylkeskommunen viser til at det ikke foreligger oversikt om automatisk fredede kulturminner som blir direkte eller indirekte berørt av utbyggingen.

Departementet har tillagt konsekvenser for kulturminner liten vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

Jord- og skogbruk

Ett gårdsbruk i Vigdalen driver med melke- og kjøttproduksjon. Det er noe skog i dalen, men lite er drivverdig pga. bratte fjellsider og vanskelig adkomst. Det planlagte massedeponiet ved Ormbergstølen vil berøre et skogareal med høy bonitet, og vil gjøre om dette området til jordbruksareal. Grunneiere i Vigdalen har pekt på at redusert vannføring i Vigdøla vil gi redusert gjerdeeffekt. NVE mener dette vil kunne avbøtes i medhold av konsesjonsvilkårene ved å sette opp gjerder eller bygge terskler for å sikre et vannspeil i elva.

Samlet sett har departementet tillagt konsekvenser for jord- og skogbruksinteressene i området liten vekt.

Økosystemtilnærming og samlet belastning

Departementet har foretatt en vurdering av den samlede belastning på økosystemet i henhold til naturmangfoldloven § 10 både knyttet til omsøkte tiltak og andre eksisterende og forventede fremtidige inngrep.

Det ble gitt tillatelse til statsregulering av Jostedalsvassdraget i 1984. I forbindelse med utbyggingen av Jostedøla ble de øvre delene av Vigdøla overført, i likhet med en rekke andre sidevassdrag til Jostedøla. Total årlig produksjon i Jostedalsanleggene er om lag 1 TWh. Det har ikke vært foretatt utvidelser av anleggene siden. Det ble gitt tillatelse til regulering og utbygging av Leirdøla i 1974, i et sidevassdrag til Jostedøla. Årlig produksjon er 451 GWh. I tillegg til Jostedal kraftverk og Leirdøla kraftverk ble det i 2010 gitt konsesjon til Røneid kraftverk, i en sideelv på vestsiden av Jostedøla. Kraftverket produserer 13,1 GWh og ble satt i drift i 2016.

Det er ikke omsøkt flere vannkraftprosjekter i området. Samtidig med Vigdøla kraftverk søkte Statkraft Energi AS også prosjektet Vestsideelvane med overføring av 8 sideelver til Tunsbergdalsmagasinet og Leirdøla kraftverk. Søknaden ble trukket etter høringen. Dermed har situasjonen for samlet belastning ifølge NVE endret seg noe, og det totale inngrepet vil bli mindre enn opprinnelig planlagt. Vigdøla er et mindre prosjekt enn Vestsideelvane, og kan på anses som et opprusting- og utvidelsesprosjekt som medfører få nye inngrep.

Etter å ha vurdert utbyggingsprosjektet med tilpasninger og avbøtende tiltak, sammen med eksisterende og planlagte tiltak i området finner departementet at den samlede påvirkningen på økosystemet blir utsatt for ikke vil være til hinder for at konsesjon til Vigdøla kraftverk gis, jf. naturmangfoldloven § 10.

4. Konklusjon

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen må det foretas en avveining av fordelene og ulempene ved de omsøkte tiltakene. Fordelene er i all hovedsak knyttet til økt produksjon av fornybar energi.

Utbyggingen vil gi en anslått økt årsproduksjon på hhv. 46,9 eller 34,8 GWh, for alternativ 1 og 2. Begge alternativer har negativ nåverdi om NVEs basis kraftprisbane legges til grunn. Alternativ 1 kommer bedre ut enn alternativ 2 ved at nåverdien er mindre negativ. Prosjekter med negativ nåverdi kan i liten grad kan bære negative virkninger i form av miljøulempere. Sentralt i departementets vurdering er utnyttelse av vannkraftressursene. NVE innstilte i 2017 på at Statkraft ikke får tillatelse til alternativ 2 og mener alternativet har en dårligere ressursutnyttelse enn den opprinnelige søknaden.

Departementet viser til at utbyggingen ifølge konsekvensutredningen vil ha liten negativ konsekvens for landskap, reiseliv og friluftsliv, fisk og naturmiljø. De negative konsekvensene er i all hovedsak knyttet til fraføringen av vann i Vigdøla. Restvannføringen vil være høyere for alternativ 2 ettersom slukeevnen er høyere. Lokale grunneiere og flere organisasjoner er ikke enige i konsekvensutredningens vurdering av konsekvenser.

Departementet har merket seg at Luster kommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane samt grunneierne i Vigdalen er negative til prosjektet, mens fylkeskommunen er positiv til begge alternativene.

Vigdøla er allerede fraført vann på øvre deler i forbindelse med utbyggingen av Jostedalen kraftverk. Den omsøkte utbyggingen gir en ytterligere reduksjon i vannføringen. Forslag til minstevannføring vil kunne redusere ulempene noe, men vil etter departementets oppfatning ikke være tilstrekkelig til å opprettholde elva som landskapselement og sikre forholdene for bunndyr og fisk.

Selv om de negative miljøkonsekvensene vil være noe mindre for alternativ 2, mener departementet at samlet ressursutnyttelse for alternativ 2 er dårligere enn alternativ 1 gitt at energiproduksjonen er adskillig lavere.

Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at fordelene ved tiltaket er mindre enn ulempene for allmenne og private interesser, herunder virkninger av samfunnsmessig betydning, jf. vassdragsreguleringsloven § 5 annet ledd.

På denne bakgrunn avslår Olje- og energidepartementet søknaden fra Statkraft AS om bygging av Vigdøla kraftverk. Avslaget gjelder begge alternativene.

Dette vedtak kan påklages til Kongen i statsråd innen tre uker, jf. forvaltningsloven § 29. Eventuell klage sendes til Olje- og energidepartementet.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Katrin Lervik
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Luster kommune
Sogn og Fjordane fylkeskommune
Fylkesmannen i Vestland
Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane
FNF Sogn og Fjordane
Statens vegvesen vest
Aksjonsnemnda Vigdøla i Jostedalen
Vigdøl Grendelag
Karin Bakke
Norges vassdrags- og energidirektorat